

Fundusze norweskie impulsem dla rozwoju kultury

Wakacje to doskonały czas na obcowanie z kulturą. Warto wsiąść do pociągu i za cel obrać sobie polskie miasta, w których zrealizowane zostały projekty współfinansowane z Funduszy norweskich i Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

SZYMON PEWIŃSKI

W dwóch dotychczasowych edycjach tych programów, zrealizowanych w naszym kraju, na kulturę przypadło ponad 178 mln euro. Umożliwiły one organizację festiwali, koncertów, wystaw, wspierały rewitalizację, renowację i adaptację budynków, konserwację zabytków czy cyfryzację zbiorów. Ze środków korzystały samorządy, szkoły, uczelnie wyższe, związki wyznaniowe, organizacje samorządowe.

Drugie życie Zajezdni

Doskonały przykład realizacji współpracy między Polską, Norwegią, Islandią, a Liechtensteinem stanowi wrocławskie Centrum Historii Zajezdni. Dawna zajezdnia autobusowa przy ul. Grabiszyńskiej to bardzo ważne miejsce we współczesnej historii stolicy Dolnego Śląska – 26 sierpnia 1980 roku wybuchł tam solidarnościowy strajk stanowiący wsparcie dla robotników z Wybrzeża. W dzisiejszym Centrum swoją siedzibę ma ośrodek „Pamięć i przyszłość”, zajmujący się powojenną historią Wrocławia, Dolnego Śląska i terenów włączonych do państwa polskiego po drugiej wojnie światowej. - Przez 10 lat pracowaliśmy praktycznie bez siedziby – wspomina Marek Mutor, dyrektor CH Zajezdni. – To był oczywiście owocny czas, bo realizowaliśmy wiele projektów, ale wciąż brakowało miejsca, do którego można przyjść, zapoznawać się z historią i ją przeżywać. W końcu gmina Wrocław otrzymała 15 mln zł dofinansowania. Za ponad 36 mln zł wyremontowano historyczną zajezdnię, której część budynków pamiętało XIX wiek. Centrum zajmuje około 2,3 ha. W samym budynku, na 2 tys. m², organizowane są konferencje, wystawy czasowe i liczne wydarzenia kulturalne. Funkcjonuje w niej też multimedialna wystawa stała. Jej część została poświęcona polskiej „Solidarności”, dla której pomoc płynęła z zagranicy, w tym z Norwegii. Od września 2016 roku, czyli od otwarcia nowego obiektu, wrocławską Zajezdnię odwiedziło ponad 300 tys. osób.

Łącznie ponad

253

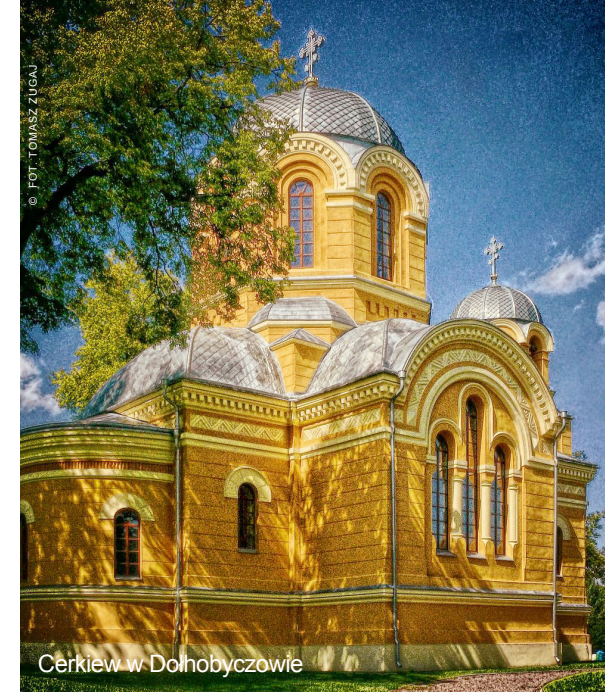
mln euro na rozwój kultury w Polsce

Centrum Historii Zajezdni we Wrocławiu powstało dzięki dofinansowaniu z Funduszy norweskich i EOG w wysokości ponad 15 mln złotych.

Artykuł sponsorowany

Przywracanie pamięci

Ośrodek „Pamięć i przyszłość” również jest beneficjentem Funduszy norweskich i EOG. Realizował m.in. projekty związane z historią mówioną – dzięki relacjom, nagrywanym przez amatorów i profesjonalistów, udało się stworzyć pokaźny materiał badawczy. Fundusze norweskie pomagają też w dokumentowaniu zapomnianych dziś profesji. Do takich należy choćby plecionkarstwo, popularyzowane przez stowarzyszenie Serfenta, które realizowało projekt „Niech żyje kosz!/Viva basket!”. Podczas badań etnograficznych, prowadzonych wraz z norweskim Søre Skogen i Sunnhordland Museum, międzynarodowa ekipa antropologów dokumentowała pracę polskich i norweskich plecionkarzy. Z dofinansowania korzystała również Prawosławna Diecezja Lubelsko-Chełmska. W latach 2008-2010 prace konserwatorskie prowadzono w cerkwi w Szczepieszynie. Dokończono też remont cerkwi w Dolhobyczowie. Od marca 2014 do grudnia 2015 roku remonty przeprowadzono w kolejnych siedmiu cerkwiach na Lubelszczyźnie i Podlasiu, na szlaku turystycznym „Śladami Prawosławia”. Wśród nich znalazła się choćby cerkiew św. Mikołaja w Białowieży, w której znajduje się ikonostas z chińskiej porcelany – jeden z dwóch tego rodzaju zabytków w Europie.

Cerkiew w Dolhobyczowie

Jeszcze więcej pieniędzy na kulturę

To tylko kilka z kilkuset przykładów wykorzystania w naszym kraju środków z Funduszy norweskich i EOG na obszar kultury. Na tym jednak nie koniec. Przedstawiciele władz Polski, Norwegii, Islandii i Liechtensteinu w grudniu 2017 roku podpisali umowę określającą kolejną kwotę, jaką do roku 2021 otrzyma nasz kraj – 809 mln euro. Aż 75 mln euro z tej puli będzie wspierał rozwój kultury i odnowę dziedzictwa w Polsce.

Centrum Historii Zajezdni